

Mossèn Josep Puig i Vilaseca, enfilat damunt un cadafal, dirigint-se al públic congregat a la plaça de la Teulera, l'any 1924.

AMSCA, Col. de Gerard Bussot

anys després. Aquella acta simbolitza la culminació de reiterats intents de constituir un ens diferenciats, desig que es remunta a l'època medieval.

Des de 1854, moment en què s'inicià l'expedient de segregació de la Vall d'Aro, i durant dues dècades, Santa Cristina experimentà importants transformacions des dels punts de vista polític, social, urbanístic i econòmic.

Els primers anys de l'Ajuntament van estar marcats per un fort dèficit econòmic i un gran intervencionisme polític. D'una banda, l'Ajuntament no tingué cap mena d'ingrés fins a l'any 1859; des d'aleshores, una llei permeté als ens locals participar d'un petit percentatge dels ingressos de la Diputació provincial. De l'altra, la legislació establí que l'alcalde havia de ser proposat directament pel Govern espanyol; a més, calia l'autorització del governador per aprovar els acords del Ple.

Malgrat aquestes dificultats, l'obtenció de la independència política va

permetre la transformació del municipi en els àmbits urbanístic i social. En aquella època es construïren alguns edificis i infraestructures que encara avui constitueixen el nucli de la vida local.

Dos aspectes més, des del punt de vista social, cal remarcar encara d'aquells vint primers anys d'independència. L'un fou l'educació: una llei establí l'obligatorietat i gratuïtat de l'ensenyament primari, però delegà en els ajuntaments la responsabilitat de les escoles, a les quals nens i nenes anaven separats. L'altre fou el servei militar, també obligatori. En ser una època de diferents conflictes bèl·lics, la mortalitat entre els joves era elevada. Per evitar-ho, el 1869 l'Ajuntament creà un sistema per recaptar diners i, així, comprar el deslliurament dels mossos cridats a files.

Aquests i molts altres aspectes de la vida política i social d'aquells anys es poden descobrir en l'exposició.

Marc Boada i Gibert

L'Escola d'Adults, tota una lliçó a Salt

«El desembre de 2006, en un acte multitudinari a Les Bernardes de Salt, es va presentar el llibre col·lectiu *Escola d'Adults de Salt. 30 anys al servei del poble* (Salt, 1976-2006).»

PER LA DATA TRIADA (EL mes de desembre de l'any passat), pel marc escollit (la sala d'actes de l'Hotel d'Entitats Les Bernardes de Salt) i pel públic assistent que l'omplia de gom a gom (alumnes i exalumnes, col·laboradors, amigues i amics), tot podia fer pensar que es tractava de la inauguració oficial del curs 2006-07 del Centre de Formació d'Adults de Salt, CFA Les Bernardes.

Acabava de reblar el clau de la confusió el fet que a la taula que presidia el multitudinari acte hi reconeixíem Lourdes Triadó,

professora i flamant directora de l'Escola d'Adults de Salt, i que la persona que parlava —en determinats moments, emocionadament— era Sebas Parra, director del centre durant un piló d'anys —fins al curs passat— després d'haver-ne estat cofundador juntament amb Joan Colomer.

Però no era pas la lliçó inaugural de res, tot i que sí que va ser tota una lliçó. S'estava presentant el llibre col·lectiu *Escola d'Adults de Salt. 30 anys al servei del poble* (Salt, 1976-2006). Estàvem assistint a un fet històric, d'aquells que pas-

Presentació
del llibre col·lectiu
Escola d'Adults de Salt.
30 anys al servei del poble
(Salt, 1976-2006).

sen a la història local dels pobles, de la pedagogia i l'estimació. Es tancava d'aquesta manera tot un procés de tres dècades del periple de la formació d'adults, no únicament a les comarques gironines sinó a tot Catalunya. Paulo Freire i Orlando Pineda ho saben.

Sebas Parra va recordar que el llibre que presentava és un llibre especial, un llibre coral, un llibre nascut per celebrar els 30 anys al servei del poble de Salt de l'Escola d'Adults de la vila: «Trenta anys són molts, són una bona part de la vida adulta d'una persona, i l'Escola d'Adults de Salt no

és una escola més, és un reconegut exemple de bones pràctiques en l'educació i la formació de persones adultes a casa nostra. Però és un llibre especial no només per la seva aportació a la commemoració d'aquesta primera, llarga i rica etapa de vida de l'escola, sinó també des de la perspectiva de la història: tanca un temps d'experiències irrepetibles, un model social en matèria d'educació de persones adultes i un tarannà metodològic, i és una mena de testimoni del

simbòlic adéu a les persones que han dirigit i orientat en gran part la vida d'aquesta entitat saltenca» (www.eldimoni.com/espai-paulofreire).

En el llibre hi trobem la *fotografia* de Salt d'aquestes darreres tres dècades. I també hi trobem fotografies i dibuixos que il·lustren el que han estat aquests 30 anys que celebraven. Hi trobem escrits que se sumen al reconeixement de la feina feta per l'escola, un centenar de signatures que aporten la seva vivència dins, a prop o de veïnatge amb el centre, provinents d'associacions i entitats, d'alumnes i exalumnes, d'amigues i amics, de mestres que un dia van participar del projecte més engrescador que s'ha desenvolupat en el terreny de la formació d'adults... Tot plegat configura les quatre ullades que el llibre ens porta: «Els saltrenta», «De l'Escola», «30 mirades d'afecte» i «30 paraules d'afecte», cosides amb els poemes de Salvador Sunyer.

Malgrat l'efemèride (l'aniversari feliç!), la presentació d'*Escola d'Adults de Salt. 30 anys al servei del poble* tenia un pòsit de tristesa: Sebas Parra i Joan Colomer es veien obligats a deixar l'equip directiu de l'escola del seu cor... Queda el llibre, i el que ens explica i hi batega.

Grup de dones

La idea era celebrar el vuit de març d'una manera lúdica, però sense perdre el punt de vista reivindicatiu. Unes quantes dones de la Bisbal van començar a parlar-ne durant l'hivern del 1989; l'any següent, a la Bisbal, es va commemorar per primer cop el Dia Internacional de la Dona Treballadora. Ho han continuat celebrant cada any. Quan en feia deu, van organitzar la I Trobada de Gegantesses. Hi van participar 36 colles, i no trobaríem cap altra població de Catalunya on hi hagi hagut una cercavila semblant. També ens costaria trobar altres grups que hagin fet tanta feina com el Grup de Dones de la Bisbal. En aquests quinze anys llargs, han editat un vídeo *-Bisbalenques en moviment-*, han publicat tres llibres *-Remeis de dona a dona*, que recollia remeis casolans; *Dona en blanc i negre*, una passejada visual per la vida de la dona del segle XX, i *D'Andalusia a la Bisbal*, les vivències de les dones emigrants durant el franquisme- i han organitzat uns quants viatges: l'any 1998, a París -225 dones i una sortida des de les Voltes espectacular, amb el Moulin Rouge i una simulació dels millors anys de Montmartre-; l'any 2002, a Mallorca *-«Dones i mar... la mar de dones»-*, i l'any 2003, a València. Moltes dones van deixar per primera vegada la seva família i els seus marits gràcies a algun d'aquests viatges. D'altres van començar a sortir soles o amb amigues per assistir a l'acte que se celebra a la Bisbal cada nit del 8 de març. Per a cadascun d'aquests actes han triat un tema central relacionat específicament amb la dona. Fins ara els temes han estat dona i art, dona i teatre, dona i esport, dona i cinema, dona i viatge, dona i natura, dona i moviment, dona i música i, el mes de març passat, dona i circ. En aquesta ocasió, Les dones de l'escola de circ de Nou Barris i les de La Dolce Vita Clown van fer i van ensenyar malabars, diàbolos, plats xinesos, maces o trapezi a més de dues-centes dones. «Les dones fem equilibris», deia el lema de la convocatòria. I jo, a la una de la nit d'aquest vuit de març passat, sol en un carrer de la Bisbal, mentre veia passar tot de cotxes només amb dones que tomaven d'aquest acte, pensava que d'equilibris en fem tots, però que és veritat també que fins avui a moltes dones els en toca fer força més i que algunes, encara, han de demanar permís per fer-ne.

Xavier Cortadellas

Manel Mesquita